

21 ממשלה

ממשלת שמעון פרס

הכנסת האחת עשרה

ט"ז אלול תשמ"ד 13.9.1984 - י"ז תשרי תשמ"ז 20.10.1986

◀ הממשלה ה-21 בראשותו של שמעון פרס ביום כינונה בבית הנשיא חיים הרצוג

מתוך קווי היסוד

ירושלים השלמה בירת ישראל הנצחית היא עיר אחת בריבונות ישראל שאינה ניתנת לחלוקה; לכל בני הדתות תימשך ותובטח תמיד גישה חופשית אל המקומות המקודשים להם וחופש הפולחן.

הממשלה תפעל להמשך תהליך השלום על פי המסגרת לשלום במזרח התיכון שהוסכם עליה בקמפ-דיוויד ולחידוש המשא ומתן לכינון האוטונומיה המלאה לתושבים הערבים ביהודה, בשומרון ובחבל עזה.

ישראל תקרא לירדן לפתוח במשא ומתן לשלום כדי להביא לפתיחת דף חדש באזור, למען פריחתו ושגשוגו. ממשלת ישראל תדון בהצעות שירדן תעלה במשא ומתן.

ערביי יהודה, שומרון וחבל עזה ישתתפו בקביעת עתידם כאמור בהסכמי קמפ-דיוויד.

ישראל תתנגד להקמת מדינה פלשתינית נוספת בחבל עזה

במרכז פעולתה של ממשלת האחדות הלאומית יעמדו המשימות הבאות: הכרת אחדות הגורל ושותפות המאבק לקיומו של העם היהודי במולדת ובתפוצות הגולה; התמדה ביצירת התנאים החברתיים, הכלכליים והרוחניים להגשמת ייעודה המרכזי של מדינת ישראל - קיבוץ גלויות העם היהודי במולדת; החשת העלייה מכל הארצות, עידוד העלייה מארצות הרווחה, ומערכה מתמדת במאמץ להציל יהודים נרדפים, להביאם לחוף מבטחים ולממש את זכותם לעלות ארצה. מדיניות החוץ והביטחון של ישראל תהיה מכוונת להבטיח עצמאותה של המדינה, חיזוק ביטחונה וכינון שלום עם כל שכנותיה.

הממשלה תשקוד על הגברת עוצמתו של צה"ל, כוח הרתעתו וכושר עמידתו מול כל איום צבאי ותפעל בתקיפות נגד הטרור מכל מקור שהוא.

הרכב הממשלה

חברי הממשלה ותפקידיהם במהלך תקופת כהונתה

משה ארנס
שר בלי תיק

דוד לוי
סגן ראש הממשלה
שר הבינוי והשיכון

יצחק נבון
סגן ראש הממשלה
שר החינוך והתרבות

יצחק שמיר
ממלא מקום ראש
הממשלה
שר החוץ

שמעון פרס
ראש הממשלה

גד יעקבי
שר הכלכלה והתכנון

עזר ויצמן
שר בלי תיק

זבולון המר
שר לענייני דתות

יגאל הורוביץ
שר בלי תיק

מרדכי גור
שר הבריאות

חיים בר לב
שר המשטרה

יוסף בורק
שר בלי תיק
שר לענייני דתות

חיים קופר
שר התחבורה

יעקב צור
שר לקליטת עלייה

גדעון פת
שר המדע והפיתוח

יצחק חיים פרץ
שר בלי תיק
שר הפנים

משה נסים
שר המשפטים
שר האוצר

אריה נחמקין
שר החקלאות

יצחק מודעי
שר האוצר
שר המשפטים

אברהם שריר
שר התיירות
שר המשפטים

אריאל שרון
שר התעשייה והמסחר

יוסף שפירא
שר בלי תיק

משה שחל
שר האנרגיה
והתשתית

אמנון רובינשטיין
שר התקשורת

יצחק רבין
שר הביטחון

משה קצב
שר העבודה והרווחה

המקומי; תיבחן חלוקת התפקידים והסמכויות בין השלטון המרכזי והמקומי; ייקבעו סדרי מימון וייבחנו מקורות המימון שיבטיחו פעולה תקינה של השלטון המקומי. הממשלה תפעל לעקירת הפשע והאלימות ולהחדרת ההכרה בעליונות שלטון החוק; יוגבר כושרה של המשטרה להילחם בפשיעה על כל גילוייה. אחדות העם וחיי חברה מתוקנים מחייבים טיפוח סובלנות הדדית וחופש מצפון ודת. הממשלה תמנע כל כפייה דתית ואנטי דתית מאיזה צד שהוא; תבטיח צורכי הדת הציבוריים באמצעות המדינה; תקיים חופש דת ומצפון לכל העדות, הלא יהודיות ותספק על חשבון המדינה את צורכיהן הדתיים, ותבטיח חינוך דתי לכל הילדים שהוריהם רוצים בכך. יישמר הסטטוס קוו במדינה בענייני דת. החינוך יושתת על ערכי הנצח של עם ישראל.

ובשטח שבין ישראל לירדן. ישראל לא תישא ותיתן עם אש"ף. הממשלה תעשה כל אשר דרוש להבטיח את שלום הגליל. ייקבעו סדרי ביטחון אשר יאפשרו הוצאת צה"ל מלבנון, תוך פרק זמן קצר שיוגדר על ידי הממשלה. הממשלה תפעל למניעת ירידה ולהחזרתם למולדת של האזרחים שעזבו. הממשלה תפעל להמשך פיתוחו של המגזר הערבי והדרוזי, ולהשלמת תכניות מיתאר ביישובים הערביים והדרוזיים כדי לאפשר בעתיד בנייה לפי תכניות המיתאר. ייעשו מאמצים מיוחדים לקליטת המשכילים מבין בני המיעוטים בשירות המדינה ובמוסדות ציבור שונים, כדי לקדם את שיתופם באחריות ממלכתית וציבורית. הממשלה תבדוק אפשרויות של ביצוע רפורמה בשלטון

קורות חיים

שמעון פרס

מ דינאי, ראש הממשלה בין השנים 1984-1986 ו-1995-1996 ונשיאה התשיעי של מדינת ישראל.

פרס (במקור פרסקי) נולד בשנת 1923 בעיירה וישנבה שבפולין. כשהיה בן 11 עלה עם משפחתו לארץ והתחנך בבית הספר החקלאי בן שמן, בו הצטרף לגרעין המייסד של קיבוץ אלומות. בתקופתו בקיבוץ עבד בין השאר כרפתן וכרועה צאן.

בשנת 1947, לבקשת דוד בן גוריון, התגייס ל"הגנה" והיה אחראי על תחומי כוח האדם ורכישת נשק. הוא מילא תפקיד זה גם במהלך התקופה הראשונה של מלחמת העצמאות ולאחריה שירת כממונה על שירותי הים בצה"ל.

בשנת 1949 מונה פרס לעמוד בראש משלחת משרד הביטחון בארה"ב. עם שובו לארץ,

בהיותו בן 29 בלבד, מונה לתפקיד מנכ"ל משרד הביטחון. במסגרת התפקיד עסק בפיתוח והקמת התעשיות הביטחוניות בישראל והתעשייה האווירית, וכן בקידום הקשרים הביטחוניים עם צרפת. מאוחר יותר מונה על ידי בן גוריון לאחראי על הקמת הכור הגרעיני בדימונה.

ב-1959 נבחר לכנסת הרביעית ושימש כסגן שר הביטחון. ב-1965 עם הקמת רפ"י (רשימת פועלי ישראל) הפך למזכירה הכללי. ב-1969 מונה לשר הקליטה, ב-1970 כיהן כשר התחבורה והתקשורת ובשנים 1974-1977 החזיק בתפקיד שר הביטחון. בשנים אלה עסק בשיקום הצבא ומערכת הביטחון לאחר מלחמת יום הכיפורים. בשנת 1984 הוקמה ממשלת האחדות של הליכוד והמערך בה כיהן פרס ברוטציה, לצד יצחק שמיר, כראש ממשלה וכשר החוץ.

בשנת 1992 מונה לתפקיד שר החוץ בממשלתו של יצחק רבין ובמסגרת זו יזם את תחילת שיחות השלום בין ישראל לאש"ף. שיחות אלו הובילו להסכמי אוסלו אשר נחתמו בבית הלבן בספטמבר 1993. ב-1994 זכו שמעון פרס, יצחק רבין ויאסר עראפאת בפרס נובל לשלום.

פרס היה שותף גם במשא ומתן לשלום בין ישראל וירדן, אשר הסתיים בחתימה על הסכם שלום באוקטובר 1994.

לאחר רצח ראש הממשלה יצחק רבין בנובמבר 1995, מונה פרס לתפקיד ראש הממשלה ושר הביטחון עד לבחירות שהתקיימו ב-1996. בעקבות ההפסד בבחירות אלו, הפנה פרס את מאמציו לייסוד מרכז פרס לשלום - ארגון עצמאי, לא ממשלתי ולא מפלגתי, לקידום חזונו לדיאלוג ושיתוף פעולה אזורי בין ישראל לשכנותיה הערביות.

ביולי 1999 מונה לתפקיד השר לשיתוף פעולה אזורי בממשלתו של אהוד ברק, ובשנת 2001 שב לתפקידו כשר החוץ, הפעם בממשלת האחדות לצד ראש הממשלה אריאל שרון. ביוני 2003 נבחר פרס מחדש כיו"ר מפלגת העבודה, וכיהן כראש האופוזיציה. בינואר 2005 שבה מפלגת העבודה לממשלת האחדות של שרון, ושמעון פרס מונה למשנה לראש הממשלה והממונה על פיתוח הנגב והגליל. בנובמבר 2005 עזב פרס את מפלגת העבודה לטובת המפלגה החדשה שייסד שרון, "קדימה", ומאז ניצחונה של זו בבחירות 2006 כיהן כמשנה לראש הממשלה, בנוסף לתפקידו כשר לענייני פיתוח הנגב והגליל.

ביוני 2007 בחרה הכנסת בשמעון פרס כנשיאה התשיעי של ישראל.

מילים ומנהיגות

מתוך הודעת ראש הממשלה שמעון פרס
בישיבה 6 של הכנסת האחת עשרה, ט"ז אלול תשמ"ד (1984)

< מימין לשמאל: שר החינוך יצחק נבון, ראש הממשלה שמעון פרס, ממלא מקומו יצחק שמיר ושר הבינוי והשיכון דוד לוי במהלך דיון בכנסת

ציווי מוסרי - מותר האדם ביחסיו עם אחיו ושכניו, עילוי האמונה באדם באשר הוא אדם ובכל אשר נפנה. חברי הכנסת, לא אכחיש שאני ניצב בפניכם נרגש מאוד ועמוס בתחושת האחריות הגדולה שהתפקיד מחייב, אך אני יודע שאסור להתעלם מהמציאות, ואסור לפחד מהצפוי, ושהעתיד שייך בסופו של דבר לאנשים המאמינים. אעשה כמיטב יכולתי, מתוך אמונה גדולה בהיסטוריה של עמנו ובציווי מורשתו, כאשר בלבי התפילה שכה היטיב לבטא הנביא יחזקאל: "ונתתי להם לב אחד, ורוח חדשה אתן בקרבם למען בחוקותי ילכו ואת משפטי ישמרו ועשו אותם והיו לי לעם".

כדי שישמש משענת מגן ראויה לשמה. בתחום המדיני - נוסף לעודד את תהליך השלום. מעל בימה זו וברגע מיוחד זה אני קורא למלך חוסיין לבוא לשולחן של משא ומתן כדי להגיע לשלום אמת ירדן תוכל להעלות את הצעותיה, והממשלה החדשה תדון בהן בכובד ראש, מתוך הנחה שגם ירדן תהא פתוחה להצעות שתבואנה מצידנו.

... את עיקר המאמץ עלינו להשקיע בפנים, בתוכנו, בבית. אני קורא לכל חברי הבית, הבה נגייס את המיטב שבנו, על אף ניגודי ההשקפות כדי לעקור שנאה, אלימות, הסתה, קיפוח, חוסר סובלנות בתוך הארץ הטובה שלנו. הציווי האמיתי של העם היהודי הוא ביסודו של דבר

היום לפנות בוקר הודעתי, בהתאם לחוק, לנשיא המדינה וליושב ראש הכנסת, על הרכבת הממשלה החדשה, ממשלת אחדות לאומית, הכוללת את המערך, הליכוד, מפד"ל, ש"ס, שינוי, מורשה ואגודת ישראל - קבוצת מפלגות המייצגות 97 חברי כנסת.

זוהי ממשלה שנולדה על קרקע מפוצלת ונבנתה שלא על פי התקדימים הידועים, והושלמה על ידי מלאכה עדינה של יישור הדורים. אך היא יוצאת עמוסה בתקווה אמיתית של העם לקרב לכבות בעלי דעות מנוגדות, למצות את המשותף כדי לשרת טוב יותר את עמנו, להתמודד עם אתגרים דחופים בתחומים רבים ומגוונים. זוהי ממשלה שתצטרך להישען על רצון טוב לא פחות מאשר על כוח הרוב. זוהי ממשלה שתצטרך להוכיח כי למשול פירושו לשכנע. עצם העובדה ששני המחנות הפוליטיים הגדולים בישראל החליטו לשלב כוחות כדי להציע את המדינה קדימה, כבר יצרה ציפייה דרוכה בישראל והערכה ניכרת מחוצה לה. הבה נקווה שסגנון חדש וטוב יתפוס את מקומו ליד חילוקי הדעות. הבה נתפלל שאחדות המעשה תפצה על ההבדלים ההיסטוריים והאקטואליים הקיימים בינינו, הקיימים גם בתוכנו.

האתגרים העומדים בפני הכנסת האחת עשרה וממילא בפני הממשלה החדשה הם דחופים ותובעניים. בתחום הכלכלי נדרשת פעולה מיידית ונמרצת להרגיע את המשק הגועש, לייצב הכלכלה, לחדש הצמיחה של ישראל, להוריד האינפלציה, לשפר את מאזן התשלומים, למנוע אבטלה, להעלות את התפוקה ולשמור על הכנסה הוגנת של האדם העובד.

בתחום הביטחון - המשימה העיקרית תהיה להבטיח את שלום יישובי הגליל והחזרת חיילנו הביתה. ישראל המאוחדת תוסיף להיות ישראל עצמאית, ארץ שוחרת שלום המסוגלת להגן על עצמה מכוח התגייסות בניה ושכלול אמיתי של כלי הגנתה. לא נסמוך על ניסים, נישען על כוחנו אנו, על צבא הגנה לישראל האהוב על כולנו, נטפח אותו ללא הרף

< מימין לשמאל: ראש הממשלה שמעון פרס, שר הביטחון יצחק רבין ושר המשטרה חיים בר לב צופים בתרגיל צבאי בדרום